

len toetsen aan die in de geheele desbetreffende tak van nijverheid; de beteekenis, die statistieken van een tak van nijverheid hebben voor hen – dus ook voor fabrikanten – die grondstoffen aan zoo'n industrietak leveren of er producten van betrekken behoeft niet nader te worden aangetoond, evenmin als het belang der productiestatistiek voor hen, die voornemens zijn nieuwe zaken op te richten of bestaande uit te breiden. Dit alles is mutatis mutandis op de werkgeversorganisaties toepasselijk.

Onjuist in verband met het bovenstaande is de opvatting, dat de productiestatistiek overbodig zou zijn, omdat we toch de – sinds 1916 gereorganiseerde – in-, uit- en doorvoerstatistiek, de z.g. handelsstatistiek hebben. Men verliest, dit bewerende, uit het oog, dat laatstgenoemde statistiek alleen laat zien, wat in binnen- en buitenwaartse richting onze grens passeert; niet het minste licht verspreidt ze over de mate waarin door Nederland zelf in de Nederlandsche behoeften wordt voorzien.

Het ligt voor de hand dat men, door de beperking der productie-statistiek tot de „belangrijkste” takken der Nederlandsche industrie, ten aanzien van menig vraagpunt vooralsnog in het duister zal moeten tasten. Mag dit als motief dienst doen om ook tot afschaffing over te gaan van hetgeen in verband met de beschikbare middelen behouden kan blijven? N.m.m. niet: „le mieux est l'ennemi du bien” is ook hier toepasselijk: aan hetgeen is overgebleven valt nog steeds zeer groote waarde te hechten, omdat het 't voornaamste deel der industrie bestrijkt, en het dient daarom behouden te blijven. Een beeld van de geheele Nederlandsche nijverheid kan er niet mee worden gegeven, maar van beteekenis wordt de productiestatistiek, ook in haar beperkten omvang, zoodra er sprake is van vraagstukken, moeilijkheden, maatregelen, betrekking hebbend op een of meer der voor telling aangewezen takken van nijverheid. Gewezen worde bijv. op de brandende quaestie van vrijhandel of protectie o.a. in de textielindustrie (Twente contra Brabant), de schoenindustrie (wettelijke bepalingen tot beperking van den invoer van schoenwerk) enz. Zijn de middelen voor eene volledige statistiek der geheele Nederlandsche nijverheid ontoereikend, dan roeie men met de riemen, die men heeft: wie mee: t in slechte tijden statistiek wel te kunnen missen, handelt even onverstandig als de koopman, die als 't hem niet voor den wind gaat, zijn boekhouding maar afschaft.

Men heeft gewezen op het bezwaar van de late verschijning der resultaten dezer statistiek. Men houde echter in het oog, dat ook al verschijnen de gegevens laat, ze hun waarde behouden mits zij maar steeds regelmatig gevolgd worden door nieuwere, omdat dan eerst het groote voordeel van het vergelijken der cijfers van opeenvolgende jaren in het licht treedt. Evenwel, die nieuwe gegevens moeten dan ook zoo recent mogelijk zijn. De achterstand zal echter ongetwijfeld geleidelijk worden ingehaald, vooral indien de ondernemers daartoe het hunne bijdragen door hunnen opgaven zonder herhaaldelijk uitstellen aan het Bureau toe te zenden en door de noodige zorg aan de nauwkeurigheid ervan te besteden.

TH. ANRIES

NAAR AANLEIDING VAN EEN VOORBERICHT

Van het boek van Dr. C. Huysman, *Inleiding tot de leer der private huishouding*, is onlangs een tweede druk verschenen; het voorbericht van deze uitgave bestaat vrijwel in zijn geheel in een bestrijding van de beoordeeling van den eersten druk van het boek, welke Prof. Polak in *Accountancy* heeft gepubliceerd.

De lezer, die zich de kritiek herinnert, weet, dat deze weliswaar tot een voor het boek zeer ongunstige slotsom leidde, doch dat ze zuiver zakelijk gehouden was en het ongunstige oordeel uitvoerig motiveerde.

Ik laat in 't midden, of het oordeel van Prof. Polak en het betoog, waarop dit steunde, juist waren; evenzoo laat ik wat er aan zakelijke argumenten in 's heeren Huysman's „voorbericht” te vinden is onbeoordeeld: ik wil wat ik over dit „voorbericht” te zeggen heb vrij houden van het meningsverschil zelf. Ik wensch op te komen tegen de wijze, waarop de heer Huysman zijn criticus heeft te woord gestaan.

Het antwoord van den Heer Huysman is een aanval van zoo persoonlijke aard, met zoo klaarlijk opzet om te beledigen, dat de lezer zich schaamt over het feit, dat zoiets in een werk, dat de pretentie heeft om voorlichting te verschaffen op wetenschappelijk gebied, in Nederland kon worden gepubliceerd.

Ik meen, dat een protest tegen de handelwijze van den heer Huysman niet achterwege mag blijven; de plaats, die de heer Huysman voor zijn aanval heeft gekozen, laat helaas niet toe, dat dit protest onder de oogen wordt gebracht van allen, die van dien aanval kennis namen.

Th. L. Jr.

NASCHRIFT

Juist vóór het afdrukken van dit blad lees ik in een ingezonden stuk van Dr. Huysman in de *Kroniek van Dr. A. Sternheim*, dat de schrijver de anti-kritiek in het Voorbericht van zijn boek opnam, omdat hij „op goede gronden meende, dat *Accountancy* (hem) geen plaatsje wilde inruimen”. Ik verklaar hierbij, dat mij als hoofdredacteur van het genoemde blad noch rechtstreeks noch middellijk een verzoek om opneming van een anti-kritiek van Dr. H. bereikte. De heer H. wekt derhalve met zijn mededeeling een onjuisten indruk bij den lezer, welken indruk hij nog versterkt door de eerste drie woorden cursief te doen drukken, aldus den schijn aannemende, alsof hij over eenig gegeven beschikt, waarmede hij de gegrondheid zijner „meeuwing” te dezen aanzien kan staven. De mededeeling van den heer H. krijgt daardoor zelfs een misleidend karakter.

Th. L. Jr.

DE VERZEKERINGSPLICHTIGHEID DER ACCOUNTANTS TEN OPZICHTE VAN DE ONGEVALLENWET 1921

Aan het eind van het artikel: „Een betreuenswaardige uitspraak” in het Sept. '23 nummer van „*Accountancy*” werd door de Redactie in een naschrift melding gemaakt van een haar ter beschikking gestelde uitspraak van den Raad van Beroep.

Alhier, kortelings gedaan, waarin deze de behandeling van een bij hem door een accountantsfirma ingediende klacht ter zake van de verhooging van haar gevarenklasse en -cijfer deed voorafgaan van een aantal overwegingen ter beantwoording van de vraag, die de Raad zich zelf stelde, of deze firma een bedrijf uitoefende. Wij publiceerden thans — met goedvinden van de hierbij betrokken firma — de desbetreffende overwegingen:

Overwegende, dat op grond van den inhoud der stukken en van het onderzoek ter zitting vaststaat:

dat de klagers tezamen sinds exploiteeren een accountantsbureau;

dat zij op zich nemen het inrichten van administratiën, het onderzoeken van de credietwaardigheid van ondernemingen en het controleeren van de boekhoudingen van derden;

dat het regelmatig controleeren van de administratiën van derden wel hun voornaamste werk is;

dat zij de hieraan verbonden werkzaamheden echter veelal niet persoonlijk verrichten, maar die onder hun oppertoezicht laten uitvoeren doorpersonen, die zij in hun dienst hebben;

dat deze personen zich naar de kantoren van hun cliënten te Amsterdam en elders begeven, om de boeken ter plaatse na te zien en zoo noodig met de bescheiden te vergelijken;

dat hun ambtenaren over het resultaat van hun onderzoeken rapporten uitbrengen, die door klagers worden nagezien en ondertekend;

dat de klagers alle belangrijke zaken met een van hun hogere bedienden („medewerkers”) bespreken en dat zij geregeld in persoonlijk contact komen met hun cliënten, zoo noodig in tegenwoordigheid van den „medewerker”, die zich in het bijzonder met de zaak van den cliënt heeft bezig gehouden;

dat zij niet de administratie van derden voeren;

Overwegende, dat de Raad zich nu allereerst de vraag heeft gesteld, of de klagers met de exploitatie van hun bureau wel een bedrijf uitoefenen en niet een beroep;

Overwegende, dat immers iemand, die door hem verworven kundigheden ten dienste stelt van derden en bij wiens werk voor derden zelfstandige, wetenschappelijke arbeid hoofdzak is, een beroep uitoefent;

Overwegende, dat dit echter alleen dan geldt, wanneer bij de aan derden gepraesteerde diensten hoofdzak is de geestelijke arbeid, die persoonlijk door dengenen, die het beroep uitoefent, wordt verricht;

Overwegende, dat toch, wanneer die persoon zoodanig diensten aan zijn cliënten gaat bewijzen, dat niet meer zijn persoonlijke geestelijke arbeid op den voorgrond treedt, maar dat het werk, zij het onder zijn leiding, eigenlijk wordt gedaan door personen in zijn dienst, voor wier arbeid hij zich verantwoordelijk stelt, niet meer kan worden gesproken van de uitoefening van een beroep, maar dat dan moet worden aangenomen, dat die persoon bij wijze van bedrijf zaken doet;

Overwegende, dat hierbij niet van invloed is, of bij de gepraesteerde diensten te pas komt het vervaardigen, voortbrengen, verwerken of bewerken, ruilen of verdeelen, behandelen of winstgevend maken van goederen, waren of voorwerpen, stof-

fen of grondstoffen of andere roerende of onroerende zaken;

Overwegende, dat de klagers naar de meening van den Raad, blijkens de omschrijving hunner werkzaamheden in de eerste overweging in rechte, de van hen gevraagde diensten zoodanig leveren, dat zij geacht moeten worden dit bij wijze van bedrijf te doen;

Overwegende, dat, ook al zijn er accountants, die een beroep uitoefenen, de klagers ten aanzien van de exploitatie van hun accountantsbureau moeten worden aangemerkt een bedrijf te hebben;

Overwegende, dat ingevolge de Ongevallenwet 1921 alle bedrijven verzekeringsplichtig zijn, voorzover zij niet bij de wet van den verzekeringsplicht zijn vrijgesteld;

Overwegende, dat de wet het bedrijf van exploitatie van een accountantsbureau niet van den verzekeringsplicht vrijstelt;

Overwegende, dat het door de klagers uitgeoefende bedrijf mitsdien verzekeringsplichtig is ingevolge de genoemde wet, zoodat het bestuur der Rijksverzekeringsbank, waar de klagers voor de uitoefening van hun bedrijf personeel in dienst hebben, terecht hun onderneming met ingang van in een gevarenklasse heeft ingedeeld met toewijzing van een gevarencijfer..

Overwegende, dat enz.

Met het betoog van den Raad, dat een geheel van werkzaamheden als door hem in zijn overwegingen omschreven een bedrijf moet heeten, kunnen wij ons, blijkens hetgeen wij in het vorig artikel schreven, geheel vereenigen.

Inmiddels heeft, naar wij in de „*Risico-Bank*” van September 11. lezen, de beslissing van den Centralen Raad „thans reeds „tengevolge, dat de accountants door de R. V. B. als niet verzekeringsplichtig zullen worden beschouwd. Bij informatie „ten kantore der R. V. B. deelde men ons n.l. mede, dat het „Bestuur zijn standpunt heeft bepaald in dien zin, dat voortaan „aan de accountantskantoren niet meer als verzekeringsplichtig „zullen worden beschouwd, tenminste voor zoover zij zich bepalen tot het eigenlijke accountantsbedrijf - dus tot het geven „van adviezen - en zich niet belasten met het bijhouden van „boeken en dergelijke administratieve werkzaamheden. Er zal „door de R. V. B. een onderzoek worden ingesteld bij de verschillende kantoren; op grond daarvan zullen beslissingen „worden genomen, waarbij de zuivere accountantskantoren niet „verzekeringsplichtig worden verklaard.”

Deze informatie blijkt inderdaad juist te zijn. Althans wij ontvingen van een accountantsfirma hier ter stede ter inzage een beslissing van de R. V. B. van 25 September 11., waarbij deze, terugkomende op haar oorspronkelijke beslissing, waarbij de daarin genoemde accountants geacht worden een verzekeringsplichtige onderneming te hebben, „thans overweegt, dat „uit een later ingekomen ambtsbericht gebleken is, dat door... „voornoemd bijna uitsluitend werkzaamheden verricht, die be- „hooren tot de uitoefening van het beroep van accountant” en nu nader beslist, „dat het beroep van accountant, zooals dat „door wordt uitgeoefend, niet is een verzekeringsplichtig bedrijf in den zin der Ongevallenwet 1921 onder op-

„merking, dat deze beslissing eerst gevolgen heeft van heden af.”

Wij hopen, dat de hierboven aangehaalde „overwegingen” van den Raad van Beroep van Amsterdam alsnog invloed zullen uitoefenen op de houding der R. V. B. en zij daarin aanleiding moge vinden, om niet dan bij uitzondering van een accountant te verklaren, dat hij geen bedrijf uitoefent en daardoor diens personeel uit te sluiten van een verzekering, waarop het naar de bedoeling der wet toch ongetwijfeld recht kan doen gelden.

Wij achten het niet misplaatst in dit verband er op te wijzen, dat de gemeentelijke fiscus hier en elders bij den aanslag in de zakelijke belasting op het bedrijf blijkbaar in het minst niet wordt geplaagd door eenigen twijfel over de vraag of de accountant een bedrijf uitoefent, doch hun allen onvervaard een aanslag zendt.

VIJFTIENDE ACCOUNTANTS DAG

Zaterdag 29 September ll. werd in het hotel „De Oude Doelen” te 's-Gravenhage de Vijftiende Accountantsdag gehouden, georganiseerd door het *Nederlandsch Instituut van Accountants*. De vergadering was ook ditmaal weder druk bezocht, de referaten werden met aandacht gevolgd en gaven aanleiding tot een druk debat. De Voorzitter, de heer *C. van Uden*, opende de bijeenkomst, die te 10.30 v.m. aanving, met het uitspreken van de volgende rede.

Rede van den Voorzitter

Namens het Bestuur van het *Nederlandsch Instituut van Accountants* heet ik U allen hartelijk welkom op dezen, onzen 15den Accountantsdag.

Dit woord van welkom gaat in het bijzonder uit tot de leden van den Hoogen Raad der Nederlanden, en verdere leden van de Rechterlijke Macht, de leden van de Staten-Generaal, de leden van de Algemeene Rekenkamer, den vertegenwoordiger van de Kamer van Koophandel te 's Gravenhagen en van die te Rotterdam, die door hunne aanwezigheid blijk van belangstelling geven,

tot Professor Mr. *E. M. Meyers*, die aanstonds een voordracht zal houden over „Aansprakelijkheid en décharge van Directeuren van Naamlooze Vennootschappen”

en tot den Heer Ir. *D. H. Stigter*, Voorzitter van de Orde van Nederlandsche Raadgevende Ingenieurs, en ons medelid, den heer *H. R. Keder*, die hedenmiddag voor ons zullen inleiden het onderwerp: „De grondslagen der samenwerking tusschen raadgevend ingenieur en accountant”.

Alvorens het woord te verleen aan Prof. *Meyers*, zij het mij vergund te wijzen op het heugelijke feit, dat deze accountantsdag valt in de maand, waarin onze geëerbiedigde Vorstin haar zilveren Regeeringsjubileum viert.

Het *Nederlandsch Instituut van Accountants* sluit zich gaarne aan bij de hulde, aan onze koningin allerwege gebracht. Het Bestuur vertrouwt in den geest der leden van het Instituut te handelen door hedenmorgen een telegram van hulde aan Hare Majesteit te zenden. (applaus.)

De geschiedenis van de accountancy in Nederland valt nagevoeg samen met de zoo juist afgesloten regeeringsperiode. Immers bij de troonsbestijging onzer Vorstin bestond het *Nederlandsch Instituut van Accountants*, opgericht 1 Januari 1895, nauwelijks drie jaar, en het mag gezegd worden, dat met de oprichting van ons Instituut de geschiedenis van de Accountancy in Nederland is aangevangen, nadat enkele pioniers door hun persoonlijk werk het bestaansrecht van den accountant hadden aangetoond.

De vraag of de accountancy in de laatste 25 jaren voor ons land van beteekenis is geweest, mag zeker bevestigend worden beantwoord.

Aanvankelijk was nauwelijks van algemeene bekendheid welke taak de accountant in het maatschappelijk leven had te vervullen, zijne diensten als controleerend en adviseerend deskundige op comptabel gebied werden met zekeren schroom door particuliere ondernemingen op het gebied van handel en nijverheid aanvaard; thans is voor ieder het bestaan van den accountant even vanzelf sprekend als b.v. dat van den geneesheer, en is hij naast deskundige op boekhoudkundig gebied geworden tot adviseur in aangelegenheden van bedrijfseconomischen aard. Niet slechts particulieren maken van zijne diensten gebruik; de regelmatige benoemingen, o.a. als deskundige bij aanvragen om surséance van betaling, bewijzen, dat ook de Rechterlijke Macht zijne diensten waardeert, terwijl de Overheid bovendien de beteekenis van de accountancy heeft doen uitkomen door de aanstelling van ambtenaren-accountants bij vele takken van openbaar bestuur; ik noem slechts den Accountantsdienst der Directe Belastingen, het Bureau der Statistiek van Voortbrenging en Verbruik, en de Gouvernementsbedrijven in Nederlandsch-Indië.

Voorts moge ik hier nog wijzen op de werkzaamheden gedurende de oorlogsjaren door accountants verricht voor Regeerings-commissies en Regeerings-Bureaux, de N. O. T. en verschillende Consulaten, welke werkzaamheden zeker niet zonder beteekenis voor ons land zijn geweest.

Dat de accountancy mag bogen op een gestadige ontwikkeling is ongetwijfeld niet weinig toe te schrijven aan de zorg, welke het *Nederlandsch Instituut van Accountants* sinds zijne oprichting steeds heeft gewijd aan de stelselmatige studie en aan de opleiding voor het beroep. Hierdoor toch werd zoowel direct als indirect de aandacht gevestigd op de wetenschappelijke zijde van ons beroep, wat o.a. tot gevolg had, dat bij verschillende inrichtingen van Hooger Onderwijs leerstoelen aan accountants werden toevertrouwd. Zoo werd in 1909 aan de Technische Hoogeschool te Delft, en in 1913, bij de oprichting van de Nederlandsche Handelshoogeschool te Rotterdam een accountant benoemd tot Buitengewoon Hoogleeraar in de Bedrijfsleer; aan laatstgenoemde school werd bovendien in 1915 en in 1921 een accountant benoemd tot Hoogleeraar in de Bedrijfsleer en Rekeningwetenschap, terwijl in 1922, na de oprichting van de Faculteit der Handelswetenschappen aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam een accountant werd benoemd tot Hoogleeraar in de Bedrijfshuishoudkunde.

Moge dus al met voldoening worden teruggezien op hetgeen